

**ТЕМА:
ОСНОВНІ
ВІДОМОСТІ ПРО
ДАВНІХ
ГЕРМАНЦІВ**

ОСНОВНІ ПИТАННЯ

- *Джерела відомостей про давніх германців*
- *Особливості буття германців і римлян*
- *Суспільний лад і уклад давніх германців*
- *Міфологія і релігія давніх германців*
- *Міфопоетична модель світу давніх германців*

1. ДЖЕРЕЛА ВІДОМОСТЕЙ ПРО ДАВНІХ ГЕРМАНЦІВ

археологічні дані;
свідчення давніх авторів;
приклади давньогерманської поезії;
свідчення сучасних і давніх германських мов;
германські запозичення в інших мовах

археологічні дані;

свідчення давніх авторів;

приклади давньогерманської поезії;

свідчення сучасних і давніх германських мов;

германські запозичення в інших мовах

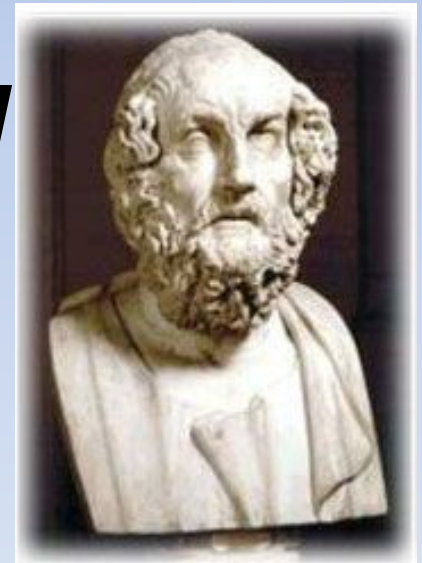
Згадки давніх авторів

- IV ст. до н.е. – **Піфей** – грецький купець (згадується лише у переказах)
- I ст. до н.е. – **Цезар** (“Записки про Гальську війну” 52 р. до н.е.)
- I ст. н.е. - **Страбон, Плутарх** (уривчасті, випадкові дані)
- I ст. н.е. – **Пліній Старший** (“Природна історія” 77 р. н.е.)
- I ст. н.е. - **Корнелій Тацит** (“Germania” 98 р. н.е.)

СТРАБОН

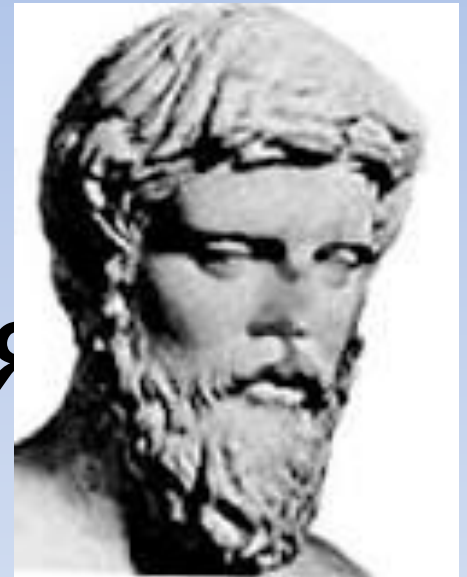
називає германців “свевами”

*“свеви займалися
землеробством
скотарством”*

ПЛУТАРХ

*“германці – це
войовниче плем’я,
яке не займається
нічим окрім війни”*

ЗГАДКИ ПРО ПІЗНІШУ ІСТОРІЮ ГЕРМАНЦІВ

- **Йордан** (IV ст.) – Історія походження готів
- **Григорій Турський** (VI ст.) – виникнення Фракійської держави
- **Беда Високоповажний** (VIII ст.) – історія англійського народу
- **Павло Диякон** (VIII ст.) – історія лангобардів

ВАЖЛИВІ ДЖЕРЕЛА ВІДОМОСТЕЙ ПРО ГЕРМАНЦІВ

Давньогермансь
ка поезія

```
graph TD; A([Давньогерманська поезія]) --> B([Лексичні запозичення]); A --> C([Топоніміка і гідроніміка]); B --> D([Власні імена]); C --> D;
```

Лексичні
запозичення

Топоніміка і
гідроніміка

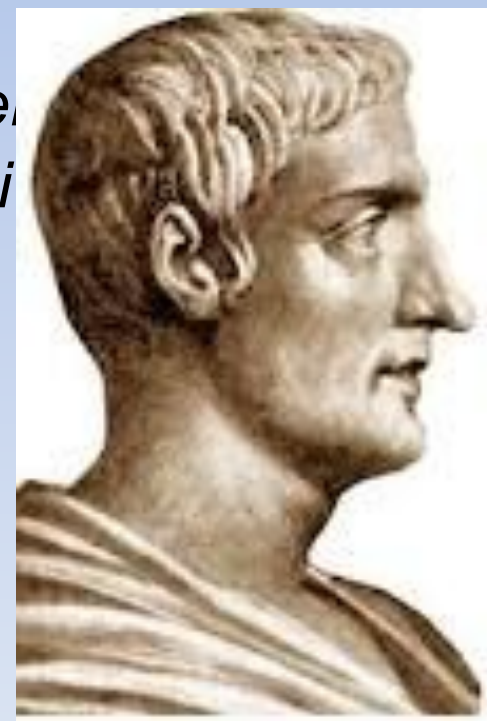
Власні імена

ПОХОДЖЕННЯ ТЕРМІНУ “ГЕРМАНЦІ”

- лат. *germani* – “**справжні, істинні**”, щоб не плутати із кельтами інші племена почали називатися “германцями”
- вел. *ger* – позначає “**територіальну близькість**”, тобто ті племена, що жили поблизу кельтів, на основі ознаки сусідства почали називати “германцями”

ТАЦИТ

“Слово “Германія” – нове і нещодавно увійшло до вжитку, оскільки ті, хто першими перейшли Рейн і прогнали галлів, зараз відомі під іменем тунгрів, тоді ймені германцями. Таким чином, назва племені поступово перемогла і поширилась на весь народ. Спочатку здебільшого через страх його називали іменем переможця, проте пізніше, після того як назва укорінилася, народ сам почав називати себе германцями”

НАЗВИ ГЕРМАНЦІВ

- **Свеви**
- **Тунгри**
- **Тевтонці**
- **Варвари**

Деякі історики (Діодор Сицилійський) взагалі **не розділяли** давніх германців і кельтів та називали їх узагальнюючим словом **“варвари”**.

2. ГЕРМАНЦІ Й РИМЛЯНИ

- *II ст. до н.е.* – перші набіги германців на римські території
- *I ст. до н.е.* – Цезар неодноразово зіштовхувався з германцями, проте набіги були не катастрофічними
- *I ст. н.е. – V ст. н.е.* – постійні війни між римлянами і германцями
- *476 р.* – падіння Римської імперії від навал германців

Щоб захистити себе від германців,
римляни будують **Римський вал (лімес)**
через усю Західну і Східну Європу.

3. Суспільний лад і господарський уклад давніх германців

Сім'я – рід - плем'я

Патріархат із пережитками матріархату

На чолі – старійшини – кунінги

герм. * kuningaz / kunungaz – д.а. cyning – а. king

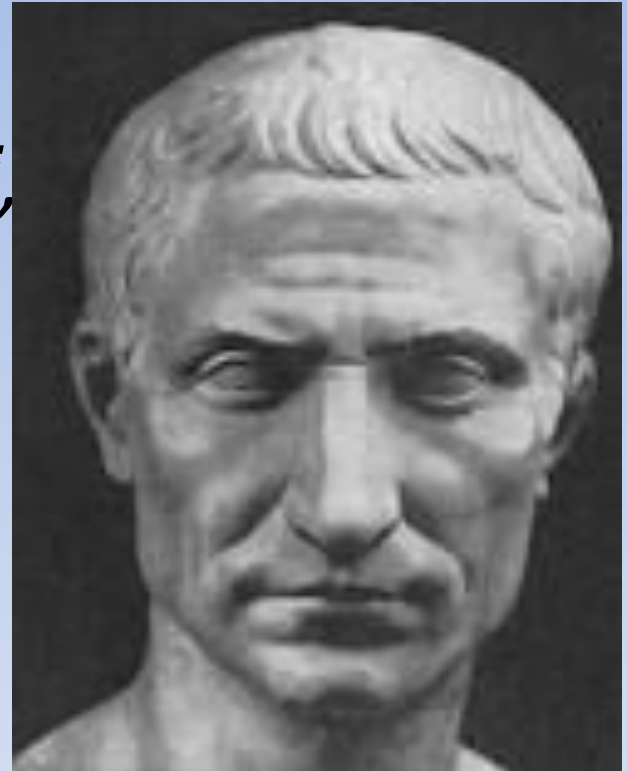
- д.в.н. König

- дісл. Konungr

спочатку слово означало **“член роду”**, згодом набуваючи додаткового значення **“знатний член роду”**

ЦЕЗАР

*“у германців немає
перерви ні в обробці землі,
ні в придбанні
військових знань і
досвіду”*

ОСНОВНА ЗЕМЛЕРОБСЬКА ЛЕКСИКА

Індоєвропейського походження:

герм. *arjan – орати

гот. hōha - соха

* plōg - плуг

* sē(i)- сіяти

Власне германська лексика:

д.в.н. Segansa – коса

Латинські запозичення:

лат. secula (серп) – н. Sichel, а. sickle

Зв'язок понять “худоба”, “гроші”, “багатство”

дісл. fē (“майно, худоба, гроші”) – д.в.н. Fihu

- д.а. feoh, а. fee

д.а. sceatt– “гроші, багатство”

гот. skatts– “гроші”

д.с. skatt – “гроші, худоба”

РЕМЕСЛА

Ремісничча діяльність представлена
багатьма мовними фактами

гот. *spinnan* - а. *spin*

д.а. *wefan* – а. *weave*

гот. *neþla* – д.а. *nædl*, а. *needle*

4. МІФОЛОГІЯ І РЕЛІГІЯ ДАВНІХ ГЕРМАНЦІВ

Тив (бог війни): герм. *tīwaz* – гр. *Zeus* - лат. *deus* - рос. диво – д.інд. - *div-* (небо)”

Вотан / Водан (заступник воїнів і поезії): **wōdinas* – пов’язане з н. *Wut* (лють) – герм. * *wōdas* (одержимий, лютий)

Донар / Тор (бог грому і землеробів):
д.в.н. *Donar* –
від герм. *þunraz* (грим)

Нерсус (покровителька родючості матері-землі): Nerthus

Фрея (покровителька родючості матері-землі, дружина Водана): Freyja

ВІДГОЛОСКИ ІМЕН БОГІВ У СУЧАСНИХ ГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ

неділя – день сонця – а. Sunday

понеділок – день місяця – а. Monday

вівторок – день Тива – н. Dienstag, а. Tuesday

середа – день Водана – а. Wednesday

четвер – день Тора – а. Thursday, н.

Donnerstag

п'ятниця – день Фреї – а. Friday, н. Freitag

субота – день Сатурна – а. Saturday

ІДЕЯ СТВОРЕННЯ СВІТУ В ДАВНЬОГЕРМАНСЬКІЙ МІФОЛОГІЇ І РЕЛІГІЇ

Tuisto (Tuisto – однокореневе слово зі словом “два”, витлумачується як “двостатевий”) – бог і прабатько германців

Mann (Mannus) – син Tuisto і батько

Ingo (інгвеони)

Isko (іскевони / іствеони)

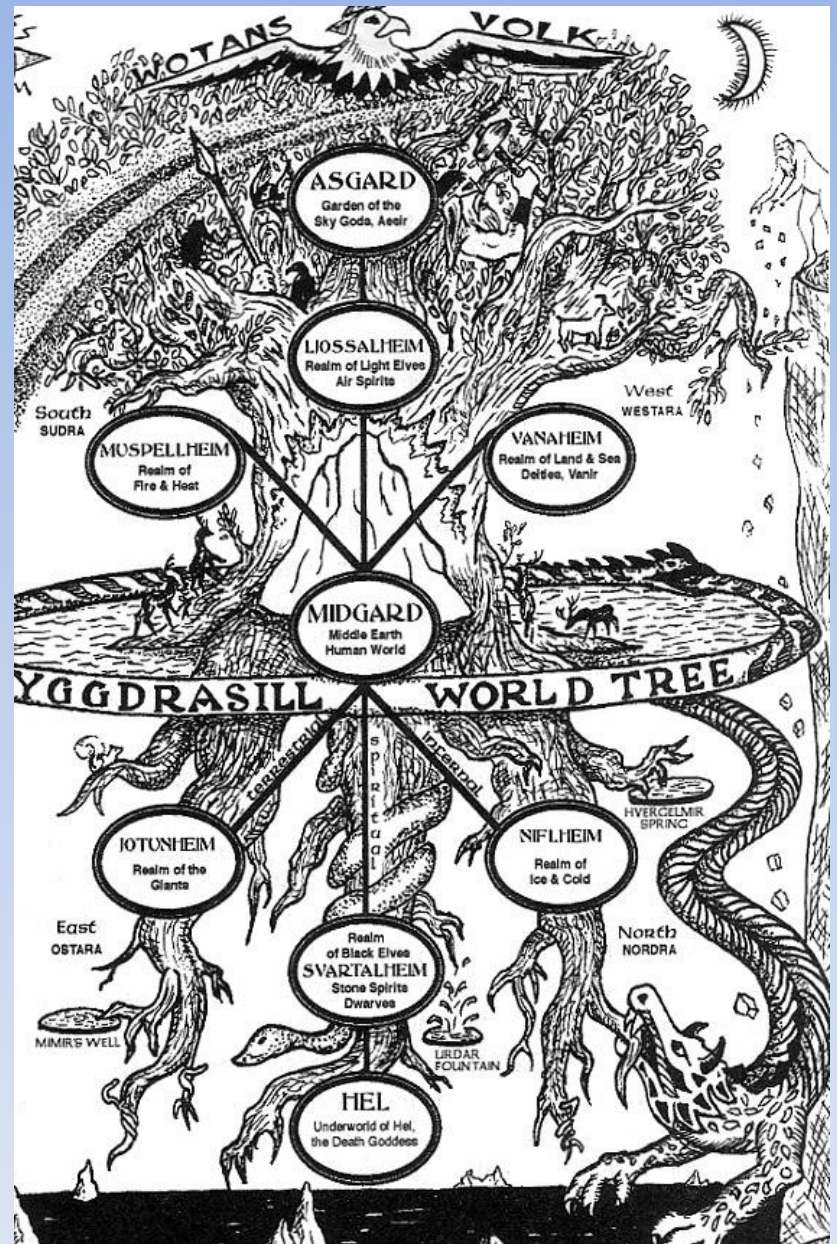
Irmino (ерміони / герміони)

5. МІФОПОЕТИЧНА МОДЕЛЬ СВІТУ

ясен Іггдрасиль

проекції міфопоетичної моделі світу

Запитання

- 1. Де проживали давні германці?*
- 2. Якими були соціальні відносини?*
- 3. Якими були стосунки з римлянами і кельтами?*
- 4. Чим займалися германці?*
- 5. Якою була германська релігія?*
- 6. Яким уявляли світ давні германці?*

Домашнє завдання

1. *Графічно представити пантеон богів давніх германців.*
2. *Звичаї і побут германців*
3. *“Беовульф” і особливості світосприйняття давніх германців*
4. *“Старша Едда” і особливості германської міфології. Модель світу*

Дякую за увагу!